

حقون تطبیقی

قتل در حقوق جزائی فرانسه

قسمت اول

عناصر مشكله - مجازات

۱ - تعریف - عناصر مشكله - آدم کشی Homicide

بر حسب معرفت اللغة L'etymologie عبارت از دادن مرگ است بشخصی .

ممکن است آدم کشی عمدی یا غیر عمدی باشد آدم کشی عمدی اصطلاحاً meurtre (۱) قتل نامیده میشود (ماده ۲۹۵ قانون مجازات فرانسه) و اگر با سبق اصرار یا قصد قبلی و مقدماتی Premeditation توأم شده باشد نام آن A ssassinat (۱) قتل (با سبق اصرار) میشود . بعضی از قتل ها با سامی مخصوصی نامیده میشود مثلاً قتل پدر و مادر و اجداد « پدر و مادر کشی » Parricide و قتل طفل جدید الولاده « طفل کشی » Infanticide و قتل بوسیده مواد سمی Empoisonement « مسمومیت » خوانده میشود قتل عمدی بقرار ذیل دارای دو عنصر اصلی است یکی عنصر مادی و دیگری معنوی .

الف - عمل مادی که عبارت از دادن مرگ

است بدیگری .

ب - قصد دادن مرگ .

۲ - عنصر مادی - برای اینکه عنصر اولی یا عنصر

مادی تحقق پیدا کند باید دارای دو شرط باشد :

الف - عملی که باعث مرگ شود انجام شده باشد .

(۱) در فرانسه برای قتل که بدون فراهم کردن مقدمات انجام شده

و قتل که با تهیه مقدمات واقع شده فقط يك افت و قتل موجود

است ولی در فرانسه اولی Meurtre « آدم کشی ارادی بدون

فراهم کردن مقدمات و پیش بینی » و دومی Assassinat

« آدم کشی ارادی با فراهم نمودن مقدمات پیش بینی » نامیده میشود

ب - عمل توجه بانسان فیروح داشته باشد . عملی که باعث مرگ میشود غالباً عبارت از ایراد ضرب و جرح است ولی ممکن است نتیجه يك قضیه منفی نیز باشد مثلاً اگر کسی مرتکب حبس غیر قانونی شخصی شده و او را از گرسنگی تلف نماید باینکه عمل منفی انجام داده است معذالك قاتل محسوب میشود .

و همچنین اگر کسی بقصد قتل شخص سم خورده را مانع شود که تریاق سم مزبور را که برای نجاتش تهیه کرده اند استعمال نماید قاتل عمد محسوب میشود - قتل بطور کلی نتیجه يك عمل واحد یا چندین عمل متنوع در يك رشته محدود از زمان میباشد لکن شروع بقتل ممکن است از اعمال مختلف و متوالی بقصد کشتن کسی در مدت طولانی واقع شود .

بدیوی است در حین وقوع جنایت مجنی علیه بایستی زنده باشد بنابراین ایراد ضرب بقصد قتل بکسی که خیال میکردند زنده است ولی قبلاً مرده بوده نه قتل محسوب میشود و نه شروع بقتل (۲) .

۳ - قصد - برای مدنی جرم قتل بایستی قصد مرتکب که خیال کشتن طرف خود را داشته است نیز احراز شود (۳) لکن تامل و موحباتی که قصد مزبور را ایحاد کرده است

(۲) اگر کسی در اطافی قبری بیاندازد و محلی را که معمولاً

شخص معینی در آنجا میخوابیده است هدف قرار دهد اگر چه شخصی

مزبور در آن موقع غالب باشد بازم شروع بجرم محسوب میشود

۳ - صرف غالی کردن يك تیر بطرف شخصی قصد کشتن

آن شخص را نمیرساند و ممکن است برای اغاله یا مرعوب کردن

با انجام دادن عمل شدیدی نسبت بطرف بوده است

علیه هر کسی که ملانات شود یا برخورد نماید کشیده می شود حتی اگر نقشه مزبور متفرع از اتفاقات مخصوص باشد و در نتیجه اتفاقات مزبور عملی شود. سبق اصرار صادق است (ماده ۲۹۷) مملک لازم نیست که فاصله زیادی بین انعقاد فکر خیانت در دماغ مجرم و اجرای آن باشد کافی است که مجرم فرصت تهیه مقدمات و اجرای آنرا داشته باشد. بعضی اینکه مجرم شخصی را بجای شخص دیگری که خیال کشتن او را داشته است بقتل رسانید سبق اصرار منتفی میشود.

۸- کمین کشیدن - کمین کشیدن عبارت است از این که شخصی در مکان معین یا جاهای مختلف مدتی انتظار کسی را بکشد برای اینکه او را بقتل برساند (ماده ۲۹۸) از تعریف فوق چنین نتیجه میگیریم که کمین کشیدن یک نوع خاصی از سبق اصرار است بنابر این کمین کشیدن محقق نمیشود مگر با وجود سبق اصرار و با آن ملازمه دارد لکن بمکسر سبق اصرار ممکن است بدون کمین کشیدن تحقق یابد.

۱- شرح جرم و کیفیت آن در متن حکم - چون در ۰۰۰۰ مورخه ۰۰۰۰۰۰ با شرایط ذیل باعث مرگ زید شده است ۱- با سبق اصرار ۲- با کمین کشیدن لذا ۰۰۰۰

ب- سایر اسباب مشدده جرم

۱۰- سمت مجنی علیه - مرتکب قتل عمدی بدون سبق اصرار و مرتکب شروع قتل مزبور همان مسئولیت جزائی را دارد که مرتکب ایراد ضرب یا جرح یا قتل قتل بنا بر این تشدید مجازات که در ماده ۲۳۳ (۶) قانون مجازات قید گردیده است با شخصی که محقق شود بر علیه یک نفر قاضی یا مأمور رسمی دولت یا یکی از مأمورین قوای عمومی و غیره در حین اشتغال بخدمت یا با مناسبت شغل آنها مرتکب اعمال مصرحه فوق الذکر شده اند نیز تعلق میگیرد.

۶- ماده ۲۳۳ - اگر ایراد ضرب و جرح با قصد قتل نسبت بمستخدمین و اخصای که در ماده ۲۲۸ و ۲۳۰ نامبرده شده در حین اشتغال بخدمت یا مناسبت قتل آنها واقع شود مجازات آن اعدام است

در تقصیر و مجازات مجرم تأثیری ندارد (۴) اگر مرتکب شخصی را بجای شخصی که قصد قتل او را داشته است بقتل برساند باز هم قاتل و جانی تشخیص میشود در این مورد نیابستی توهم شود که دو جرم متمایز از هم واقع شده است یکی اعمالی که باعث قتل شده است بدون اینکه قصد قتل در بین باشد (نسبت بشخصی که بجای دیگری کشته شده) و یکی شروع بقتل (نسبت بشخص اصلی که جانی قصد قتل او را داشته است و اتفاقاً موفق نشده).
۴- مجازات قتل عادی و ساده حبس موبد با اعمال شاقه است (۵) (ماده ۳۰۴ قانون مجازات).

۵- شرح جرم و کیفیت آن در متن حکم: چون در ۰۰۰۰ مورخه ۰۰۰۰۰۰ با اراده مرتکب قتل زید شده است لذا ۰۰۰۰

چون در ۰۰۰۰ مورخه ۰۰۰۰۰۰ با اراده مرتکب آدم کشی Homicide شده است و زید را بقتل رسانیده در صورتیکه قصد کشتن عمرورا داشته است لذا ۰۰۰۰

قسمت دوم

علل تشدید مجازات

۱- اسباب مشدده جرم

الف - سبق اصرار یا داشتن قصد قبلی و کمین کشیدن

۶- تشدید مجازات - هر قتلی که با قصد قبلی و عملیات مقدماتی یا کمین کشیدن واقع شود قتل با سبق اصرار نامیده میشود (ماده ۲۹۷) هر مرتکب قتل (با سبق اصرار) محکوم باعدام میشود (ماده ۳۰۲).
۷- سبق اصرار - سبق اصرار عبارت از نقشه است که قبل از شروع بمدل بر علیه حیات شخصی معین یا بر

۴- بنا بر این اگر قتل بر حسب تقاضای مقتول نیز انجام شده باشد باز هم قابل مجازات است

۵- ماده ۳۰۴ قانون مجازات: مجازات قتل اعدام است در صورتیکه قتل یا متعاقب جنایت دیگری واقع شود (مقصود این است که از نظر ارتکاب جنایات مزبور قتل واقع شده باشد) و همچنین اگر قتل از نقطه نظر تهیه کردن جنمه یا سهل کردن ارتکاب آن اجزای جنمه واقع شود مجازات آن نیز اعدام است - در سایر موارد مقصر بحسب مؤبد با اعمال شاقه محکوم خواهد شد (در قتل عادی)

۲- اعمال بربریت

۱۱ - عناصر مشکله - مجازات - ماده ۳۰۳ (۷)
 قانون مجازات اشخاصی را که برای اجرای جنایت به -
 اعمال بربریت متوسل میشوند و طرف خود را شکنجه
 میکنند قاتل باسبق اصرار تشخیص داده و همان مجازات
 را درباره آنان قائل شده - قانون اعمال بربریت و شکنجه
 را تعریف نکرده و در عمل بتشخیص و قضاوت هیئت
 منصفه واگذار کرده است

بدیهی است که شکنجه و اعمال بربریت از اسباب
 مشدده جرم محسوب نمیشود مگر اینکه قبل از قتل یا
 متعاقب آن واقع شده باشد اگر شکنجه و اعمال بربریت
 روی نمشی انجام شود ممکن است برحسب مورد جنجه
 خاصی را تشکیل دهد ولی مشمول ماده ۳۰۳ نخواهد شد (۷)
 ۱۲ - شرح جرم و کیفیت آن در متن حکم -
 چون در مورخه با اراده مرتکب قتل زید
 شده است با این کیفیت که برای اجرای جنایت مذکوره
 در فوق عمل خود را با شکنجه انجام داده (یا اینکه
 مرتکب اعمال بربریت نسبت بشخص زید گردیده است) لذا

۳- توأم شدن قتل باجنایت دیگر

۱۳ - تشدید مجازات - مجازات قتلی که قبل از
 آن یا بلا فاصله دنبال آن یا بعد از آن جنایتی از طرف
 مرتکب واقع شده باشد اعدام است ماده ۳۰۴ (۸)

۱۴ - شرایط اعمال قسمت اول ماده ۳۰۴ - ماده
 ۳۰۴ ملازمه ای بین قتل و جنایت دیگر قائل نیست و لازم
 نمیداند که یکی علت بلا واسطه دیگری باشد برحسب

۷ - ماده ۳۰۳ - اشخاصی که برای اجرای جنایت
 به شکنجه و اعمال بربریت متوسل میشوند قاتل باسبق اصرار تلقی
 شده و همان مجازات درباره آنان اعمال میشود

۸ - ماده ۳۰۴ - مجازات قتل اعدام است وقتی که
 قبل از آن یا بلافاصله دنبال آن و یا بعد از آن جنایت دیگری
 واقع شده باشد و همچنین مجازات قتل اعدام است وقتی که برای
 تهیه کردن یا سهل کردن یا اجرای جنجه واقع شود یا اینکه وسائل
 فرار و پناهی نصبری مجرمین اصلی یا شرکاء جنجه مزبور را فراهم
 نماید - در سایر موارد قائل به حبس موبد با اعمال شاقه محکوم
 خواهد شد

مفاد ماده مزبور کافی است که تقارن بین دو جرم موجود
 باشد خواه جنایت دیگر قبل از قتل یا متعاقب آن و یا در
 زمان نزدیکی بعد از آن واقع شده باشد وجود یک شرط
 ضروری است و آن این است که هر دو جنایت مقارن هم
 در یک فاصله از زمان واقع شده باشد (۹) اگر ماده ۳۰۴
 مجازات شخصی که در عین حال مرتکب قتل و جنایت
 دیگری شده است اعدام ذکر نموده شرط آن این است
 که مرتکب در جنایت دیگر هم مجرم اصلی یا شرکاء جرم
 باشد و هر دو جرم توجه بقاتل داشته باشد (۱۰)

۱۵ - طبیعت و وصف جرم ثانوی - طبیعت و نوع جنایت
 دیگری که مقارن باقتل اتفاق افتاده است محط نظر نیست
 و مقررات ماده ۳۰۴ عام و مطلق است کلمه «جنایت دیگر»
 که در ماده ۳۰۴ قید گردیده است اطلاق بهر نوع جنایتی
 که متمایز و مجزا از جنایت اولی باشد میشود بنا براین
 قتلی که پیش یا بعد از قتل دیگری واقع میشود مشمول
 مفاد ماده ۳۰۴ خواهد شد (۱۱) ولی در صورتیکه یکی
 از قتلهای مزبور معذور و مشروع شناخته شود مثل اینکه
 در نتیجه اکراه مرتکب انجام داده باشد مشمول ماده ۳۰۴
 نخواهد شد و جنجه ای بیش نیست (۱۲) بدیهی است از این
 نقطه نظر حکم شروع بجنایت مثل خود جنایت است

۱۶ - شرح جرم و کیفیت آن در متن حکم - نظر
 باینکه در مورخه بمفای وجه نقد متقلبانه و
 بضرر زید ماهرانه سرقت کرده است و این مسئله اولاً در شب
 ثانیاً در موقع اجتماع چند نفر شخص و ثالثاً در شارع عام

۹ - بهین جهة درموردی که هیئت منصفه jury محکمه
 جنایی وقوع قتل و جنایت دیگر را مقارن هم تشخیص ندادند جای
 اعمال ماده ۳۰۴ نمیباشد

۱۰ - اگر غیر از این باشد ممکن است شخصی را که جنایت
 دیگر را مرتکب نشده و مقصر تشخیص نگردیده و جرم مربوط به او
 نبوده مجازات نمایند باسب مشدده در باره اش قائل شوند

۱۱ - اگر جنایت ثانوی جنایت سیاسی هم باشد باز هم
 مشمول ماده ۳۰۴ میباشد

۱۲ - در این مورد قسمت دوم ماده ۳۰۴ ممکن است اعمال
 خود ولی بشرط آنکه ثابت شود قتل برای تهیه کردن یا سهل کردن
 با اجرای جنجه واقع شده است

واقع شده ۲- و با اراده مرتکب قتل عمرو شده است با این کیفیت که قتل مزبور قبل از جنایت دیگر (سرفتی که با کیفیت خاصی در نمره ۱ ذکر شد) یادنبال جنایت دیگر و یا در زمان نزدیک بعد از جنایت دیگر وقوع یافته لذا.....

۳- توأم شدن قتل با جنحه

۱۷- تشدید مجازات - مجازات قتل اعدام است در صورتیکه برای تهیه کردن یا سهل کردن یا اجرای جنحه‌ای واقع شود یا اینکه وسیله فراریابی تقصیری مجرمین اصلی و یا شرکاء جنحه مزبور را فراهم نماید (قسمت دوم ماده ۳۰۴)

۱۸- شرایط اعمال قسمت دوم ماده ۳۰۴ - در صورتیکه جنایتی مقارن قتل واقع شده باشد و جنحه‌ای وقوع یابد فقط مقارن بودن جرم کافی نیست لازم است بین قتل و جنحه مزبور يك رابطه علت و معلول در کار باشد ولی لازم نیست که جنحه بوسیله همان مجرم اصلی قتل واقع شده باشد (۱۳) بالاخره قسمت دوم ماده ۳۰۴ برای تشدید مجازات لازم نمیداند که حتماً جنحه‌ای واقع شده باشد کافی است که مقصد قتل سهل کردن جنحه یا فراهم کردن جنحه مزبور باشد

۱۹- طبیعت و وصف جنحه - طبیعت و نوع جرم محط نظر نیست هر جرم از هر نوع که باشد همین قدر که مجازات جنحه داشته باشد باعث تشدید مجازات گردیده مشمول قسمت ثانی ماده ۳۰۴ می گردد (۱۴)

۱۳- دیوانعالی نیز رأی داده است که مقصد قتل ممکن است تهیه کردن یا سهل کردن و انجام شدن سرفتی باشد که بوسیله دیگری غیر از قاتل یا شرکاء قتل ارتکاب شود یا وقوع قتل از نظر فراهم کردن وسیله فرار مرتکبین سرفت و یا اثبات بی تقصیری آنها باشد

۱۴- مقرر است قسمت دوم ماده ۳۰۴ مشمول جنحه‌های شکار نیز خواهد شد ولی ماده ۳۰۴ در مورد بکه قاتل نمیشد یا مخفی کرده باشد یا اینکه اختفاء نمیشد جنحه است اعمال نمیشود

با سرفت بین زوجین یا خویشان نزدیک تا درجه که در ماده ۳۸۰ (۱۵) قانون مجازات پیش بینی شده مثل سایر سرفت‌ها باعث تشدید مجازات می باشد (با اینکه به تنهایی قابل مجازات نیست ولی وقتی توأم با قتل شد باعث تشدید مجازات میشود)

۲۰- مرور زمان جنحه - بطوری که گذشت جنحه که مربوط بقتل میشود سبب مشدود مجازات جرم مزبور است بنا بر این نتیجه میگیریم که مرور زمان آن بایستی بیش از سه سال فرض شود و تابع مرور زمان قتل باشد زیرا دو جرم مزبور جمعاً جرم واحدی را تشکیل میدهند

۲۱- شرح جرم و کیفیت آن در متن حکم - چون در مورخه در

- ۱- اشیاء مقول مختلفی بضرر زید سرفت کرده است.
 - ۲- با اراده زید را بقتل رسانیده.
- با این کیفیت که قتل مزبور بمنظور تهیه کردن یا اجرای سرفت با خصوصیتی که فوقاً ذکر شد وقوع یافته یا اینکه با این کیفیت که قتل مزبور بمنظور فراهم کردن وسیله فرار یا اثبات بی تقصیری سارقین یا معاونین آنها با خصوصیتی که فوقاً ذکر شد وقوع یافته لذا.....

قسمت دوم

علل تخفیف یا مشروعیات ارتکاب جرم

۱- عذر تسبیب Excuse de Provocation

- ۲۲- قواعد کلی - عذر تسبیب (۱۶) شامل هر نوع
- ۱۵- ماده ۳۸۰ - سرفت هالی که شوهر بضرر زن وزن بضرر شوهر مینماید و سرفتهای مری که زنش فوت شده با زنی که شوهرش فوت شده نسبت با شیطانی که متعلق بزنی یا مرد وفات یافته بشود یا بین اولادان یا اعقاب دیگر بضرر پدران یا مادران خود یا اجداد دیگر و همچنین پدران یا مادران یا اجداد دیگر بضرر اولادان یا اعقاب دیگر خود و یا اینکه برای جیبی بهمین درجات واقع شود جرم نیست و از راه سخارت حقوقی میتواند جبران ضرر مزبور را بنماید - نسبت با اشخاص دیگری که اختفا مال مسروقه کرده اند یا بمنفعت خود قسمتی از مال مسروقه را برده اند طبق ماده ۶۰ و ۶۱ محکوم بمجازات اختفاء مال مسروقه خواهند شد.
- ۱۶- مقصود قتل است که سبب علت وقوع آن قضیه از قبیل تهدید و اکراه بوده است که مرتکب در ارتکاب آن ناچار بوده و قانوناً منظور شناخته می شود.

دیوارها و حصارها یا مدخل يك منزل یا عمارت مسكون
یا متعلقات آن در روز (ماده ۳۲۲ قانون مجازات).

۳- جرم مشهور زنای محصنه (ماده ۳۲۴).

در صورتیکه تسبیب ثابت شود مجازات تخفیف مییابد
اگر وقوع جنایتی در بین باشد که مجازات آن اعدام است
یا حبس موبد با اعمال شاقه تبدیل بیک سال حبس تا پنج
سال حبس خواهد شد اگر جنایت دیگری باشد تبدیل بحبس
از ۶ ماه تا ۲ سال خواهد شد (۱۷). اگر جنحه ارتکاب شده
باشد تبدیل بحبس از شش روز تا شش ماه خواهد شد (ماده ۳۲۶).

۲۳- ایراد ضرب یا اکراه مهم و خطرناک نسبت بیه
اشخاص - قتل و ایراد ضرب و جرح وقتی معذور قانونی
شناخته میشوند که بوسیله ایراد ضرب یا اکراه شدید نسبت
باشخاص بعمل آمده باشند (ماده ۳۲۱ قانون مجازات)
برای اینکه تسبیب دارای صفات عذر قانونی و موجه که
در ماده مزبور پیش بینی شده باشد بایستی اولاً تسبیب ناشی
از ایراد ضرب یا اکراه مهم و خطرناک شده باشد که مجرم
را اغوا بارتکاب جرم نموده باشد (۱۸). ثانیاً اگر با تسبیب
بر علیه اشخاص اعمال شده باشد ثالثاً ایراد ضرب
یا اکراه باید شدید باشد بطوریکه مقصر در موقع ارتکاب
جرمی که باو نسبت میدهند برای اینکه فکر عمیقی نماید
آزادی خیال نداشته باشد (۲۰).

قتلی میشود حتی قتلی که با سبق اصرار یا کمین کشیدن
بعمل آمده باشد و هر نوع جنایت یا جنحه که در اثر ضرب
یا جرح واقع شده باشد معذلت طبق مفاد ماده ۳۲۳ قانون
مجازات پدر و مادر کشی بهیچ عنوان معذور شناخته
نمیشود ماده مزبور فقط پدر و مادر کشی را غیر معذور
شناخته بنابراین ایراد ضرب و جرح ارادی به پدر و مادر
قانونی یا اختیاری واجداد قانونی را مشمول قاعده کلی میداند
استثنای دیگری که بقاعده کلی وارد شده در ماده ۳۲۴ قانون
مجازات تصریح شده از ماده مزبور چنین استفاده میشود
که قتل یکی از زوجین بوسیله دیگری معذور قانونی
شناخته نمیشود مگر در يك مورد مخصوص که پیش بینی
شده است و آن عبارت است از اینکه طرف برای دفاع از
جان خود مجبور بارتکاب قتل شده باشد لذا در فرض اخیر
نه فقط عذر تسبیب در کار است سبب شدن یکی از زوجین
بارتکاب قتل و مجبور بودن طرف باین ارتکاب بلکه در
این مورد مشروعیت تام برای ارتکاب مزبور در بین بوده
باین معنی که در اسان قانون با جازه ماده ۳۲۸ دفاع مشروع
شناخته میشود پس برای ارتکاب قتل یکی از زوجین قانون
فقط عذر پیش بینی شده در ماده ۳۲۴ را موجد و قانونی
شناخته یعنی در موردی که زوج مشهوداً زن خود و شريك
جرم را در يك بستر در منزل خود ملاحظه میکند (زنای
محصنه) باید در نظر داشت که ماده ۳۳۴ فقط در مورد قتل
بحث کرده بنابراین ایراد ضرب و جرح از طرف یکی از
زوجین بموقع خود عذر موجه قانونی شناخته میشود و
طبق قاعده کلی عمل شده و از عذر تسبیب استفاده مینمایند
تسبیب و باعث شدن کسی را بارتکاب قتل بایستی از
مسائلی ناشی شده باشد که منحصرأ در قانون تعیین شده
و بقرار قبند غیر از اعمال مذکور بهیچ عنوان کسی
نمیتواند متعذر بمجبور شدن بارتکاب قتل شده و از عذر تسبیب
استفاده کند.

۱- ایراد ضرب یا اکراه مهم و خطرناک نسبت بیه
اشخاص ماده (۳۲۱).

۲- بالا رفتن از دیوار یا شکستن حرز و خراب کردن

۱۷ - در دمورد اخیر مجرم ممکن است در مدت پنجسال
حد اقل و ده سال حداکثر محکوم به منع اقامت در محل معین شود
۱۸ - ناشی - اثر و نوبت - تهدید شفاهی که اکراه با آنها
توأم نباشد صرفاً برای آنکه فرض شود عذر موجه و قانونی در بین
بوده است کافی نیست

۱۹ - بنابراین عذر موجه و قانونی در مورد ضایع کردن
اشیاء منقول یا از قیمت انداختن اشیاء غیر منقول یا اکراه نسبت به
حیوانات اهلی یا شکستن يك پنجره یا حمله به عقاید مذهبی صادق
نیست - اما قانون الزام نمیکند که اکراه و اجبار نسبت به شخص
متهم بعمل آمده باشد اگر نسبت به شخص ثالثی هم اعمال شده باشد
باز هم متهم از عذر قانونی استفاده میکند.

۲۰ - بهمین جهت تسبیب در محاکمه مطرح نمیشود مگر
اینکه متهم ادعا کند که تسبیب شامل ایراد ضرب و اکراه مهم و
خطرناک بوده است و تشخیص این امر بمرکز قضای واکذار شده است

تسبیب باید اصولاً بلافاصله قبل از وقوع قتل یا ایراد ضرب و جرح که مورد تعقیب واقع شده اتفاق افتاده باشد مذلک اگر بین اکراه و قتل فرصت بقدری کوتاه و کم بوده است که متهم نتوانسته است آزادی کامل برای فکر عمیق داشته باشد از عذر موجه و قانونی از نظر تخفیف مجازات استفاده مینماید .

۲۴ - بالا رفتن از دیوار یا شکستن حرز و خراب کردن دیوار و حصارها یا مدخل يك منزل یا عمارت مسکون و متعلقات آن در روز - قتل و ایراد ضرب و جرح عذر موجه قانونی شناخته میشود وقتی که در روز برای جلوگیری از بالا رفتن از دیوار یا شکستن حرز و خراب کردن حصار ها و دیوارها یا مدخل خانه یا عمارت مسکونی و متعلقات آن باشد (ماده ۳۴۲ قانون مجازات) همچنین اگر قتل یا اکراه و اجبار بمنظور خارج کردن شخص از داخله منزل مسکونی یا متعلقات آن انجام گیرد که شخص مزبور قبلاً یا شکستن حرز و خراب کردن حصارها و دیوارها و غیره یا بالا رفتن از دیوار داخل شده باشد ولی اگر شخصی در خانه ای رفت شود که از ترس گرفتاری فرار اختیار نماید و مقتول گردد مشمول این قاعده نخواهد شد و قاتل از عذر موجه استفاده مینماید طبق مفاد قسمت دوم ماده ۳۴۲ اگر اتفاقات فوق الذکر در شب افتاده باشد نه تنها عذر موجه محسوب میشود بلکه مشروعیت جرم را تجویز مینماید و مرتکب قتل مشمول شناخته نمیشود همچنین در روز هم اگر مرتکب قتل یا اکراه در حالتی واقع شده باشد که استمداد فوری برای او غیر مقدور باشد و برای دور کردن خطر از خود کسی را که بوسیله بالا رفتن از دیوار یا شکستن حرز مشغول داخل شدن در خانه اوست بقتل رساند هیچگونه مسئولیتی نخواهد داشت و در لسان قانون ارتکاب قتل در این مورد دفاع مشروع میباشد .

۲۵ - زناى محصنه - در مورد زناى محصنه اگر شوهری عیال خود یا شریک جرم او را بقتل رساند (۲۱) .

۲۱ - از عذر موجه فقط شوهر میتواند استفاده نماید

نه زن

عذر موجه شناخته میشود بشرط آنکه طبق مفاد ماده ۳۴۴ قانون مجازات :

اولاً قتل بوسیله شوهر موقعی واقع شود که شوهر طرفین را در جرم مشهور زناى محصنه (۲۲) ملاحظه نموده و غافل گیر کند تا آنجا که شوهر غفلتاً مجرمین را در خانه (۲۳) که معمولاً با زن خود زندگی میکنند مینمایند در حال جرم مشهور ملاحظه نماید .

۲ - علل مشروعیت ارتکاب جرم

۲۶ - حکم قانون یا امر مقامات قانونی - وقتی که آدم کشی یا ایراد ضرب و جرح بحکم قانون یا بامر مقامات قانونی باشد جنحه و جنایت صدق نمیکند (ماده ۳۲۷ قانون مجازات) مشروعیت ارتکاب جرم تحقق پیدا نمی کند مگر در دو مورد مذکور فوق بطور استثناء آدم کشی و اکراه و اجبار در موردیکه بامر مقامات قانونی نباشد ولی قانون مخصوصی اجازه رجوع بقوه عمومی را میدهد و این شرط انجام نشده باشد فقط عذر موجه از نظر تخفیف مجازات محسوب میشود ولی مشروعیت قانونی برای برائت متهم نخواهد داشت

۲۷ - دفاع مشروع - طبق ماده ۳۲۸ قانون مجازات در صورتیکه آدم کشی یا ایراد ضرب و جرح بحکم ضرورت دفاع از خود یا دیگری انجام پذیرد نه جنایت محسوب میشود نه جنحه و نام آن دفاع مشروع است - باید متذکر شد که اگر حمله کننده مأمور مقام قانونی یا قوه عمومی باشد و در حین انجام وظیفه نسبت با او استقامت شدید بعم آید عمل متجاسرانه محسوب شده و برائت

۲۲ - کلاه غافلگیر کردن برای این استعمال شده که اگر شوهر برای گرفتار کردن زن و ملاحظه روابط زن خود با مرد اجنبی از پیش نقشه بکشد و غفلتاً و بر حسب اتفاق قضیه را ملاحظه نماید نمیتواند از عذر موجه برای تخفیف مجازات استفاده کند

۲۳ - مقصود از خانه که زن و شوهر زندگی میکنند مینمایند هر خانه ایست که شوهر در آنجا مسکن دارد زیرا در آنجا همیشه مستملاً پیرائی زن خود میباشد البته خانه هاییکه در عبور موقفاً مسکن میکند نباید در نظر گرفته شود از قبیل مهمانخانه موقتی و غیره

ماده ۳۲۹ قانون مجازات (۲۶) در موضوع ضرورت فعلی و فوری از دفاع مشروع تصریح به در مورد ذیل گردیده است
 اولاً در موردیکه آدم کشی یا ایراد ضرب و جرح در شب نسبت بکسی ارتکاب شده باشد که از دیوار خانه بالا میرفته است یا مبادرت بتکستن حرز و خراب کردن دیوار یا مدخل خانه یا عمارت مسکونی یا متعلقات آن میکرده است
 ثانیاً دفاعی که در مقابل دزدان یا غارتگرانی که با اکراه اعمال خود را انجام میدهند میشود - ضمناً متذکر میشود که لازم نیست بالا رفتن از دیوار یا شکستن حرز بقصد سرقت انجام شده باشد علی ای حال کسی که سعی داشته است بترتیب فوق داخل خانه شود عملش مشمول ماده ۳۲۹ خواهد شد .

ماده ۳۲۹ (۲۶) نه فقط در موردی قابل اجرا است که آدم کشی برای جلوگیری از بالا رفتن دیوار خانه یا شکستن حرز باشد بلکه در موردی نیز صادق است که آدم کشی بر علیه کسی واقع شده باشد که پس از بالا رفتن از دیوار خانه یا شکستن حرز سعی داشته است داخل خانه شود
 ش . ا ه ی . ا ل ا ن ی

- ۲۵ - مثلا وقتی که مالک زمینی بطرف ولگردی تیری میاندازد در حالیکه ولگرد او را تهدید کرده است و ترسانده است ولی فوراً فرار کرده حق ندارد از دفاع مشروع استفاده کند فقط میتواند به عدل نسبتب استناد جوید
- ۲۶ - ماده ۳۲۹ - دو مورد ذیل دفاع مشروع و ضروری و فعلی شناخته میشود :
- ۱ - اگر آدم کشی بر علیه کسی بوده است که شب از دیوار خانه بالا میرفته یا حرز را شکسته یا دیوار و مدخل خانه یا عمارت و متعلقات آنرا خراب کرده
 - ۲ - اگر آدم کشی بر علیه سارقین یا غارتگران که با اکراه عمل خود را انجام میداده اند شده باشد

متهم بنام مشروعیت دفاع در این مورد مقبول نخواهد افتاد و همین نحو است حتی اگر حکم مقامات مربوطه برخلاف قانون باشد . برای اینکه مشروعیت قانونی که ماده ۳۲۸ اجازه میدهد مورد قبول واقع شود بایستی :
 اولاً ضرورت فعلی و فوری اجباب کند که شخص مبادرت به آدم کشی یا اکراه نموده باشد
 ثانیاً که شخص مزبور دفاع کرده باشد یعنی از حیات خود یا دیگری مدافعه نموده باشد و یا لاقفل پت حمله را که خطر مهمی (۲۴) در برداشته و در معرض آن قرار میگرفته دور کرده باشد - باید متذکر شد که بمحض برطرف شدن خطر حق دفاع مشروع نیز سلب میشود - (۲۵)

(۲۴) ملاک تشخیص خطر مهم واقعی که نقل با اکراه مشروع میکند چیست؟
 جواب دادن بطور مثبت به سؤال مزبور ممتنع است باید گفت که دفاع بایستی متناسب با حمله باشد و عملیات دفاع مشروع نبایستی از حدود ضرورت تجاوز نماید در مورد ذیل که شخصی بوسیله هت تیر یا کتیفات ذیل مهاجم را مضروب نموده چنین تضاد شده است که مهم میتواند از هت تیر تسبیب استفاده نموده و مدعی آن باشد و مجازات خود را بدین نحو تخفیف دهد ولی از دفاع مشروع نمیتوان بهره مند شده و خود را مبرا نماید : مستحفظ ملک محل تیراندازی که سنش بالغ بر ۴۶ سال بوده است پس از آنکه اسم شخصی که بسن ۶۶ سال بوده میبرد و شخص مذکور در خارج از جاده عمومی در محل تیراندازی مرتکب خلاف شده بوده تیری هوا خالی میکند برای آنکه او را ترساند آن شخص هم گلولی مستحفظ را گرفته و با سنگ بسر او میزند ولی چون موهای سرمستحفظ زیاد بوده آسیبی باو وارد نمیشود و جرحی در سرش پیدا نمیشود ولیکن کافی است که مضروب از خود دفاع نموده و از هت تیر تسبیب استفاده کند زیرا خیال مخاطره در بین بوده است و حق داشته است که مکر کند خطری متوجه او خواهد شد